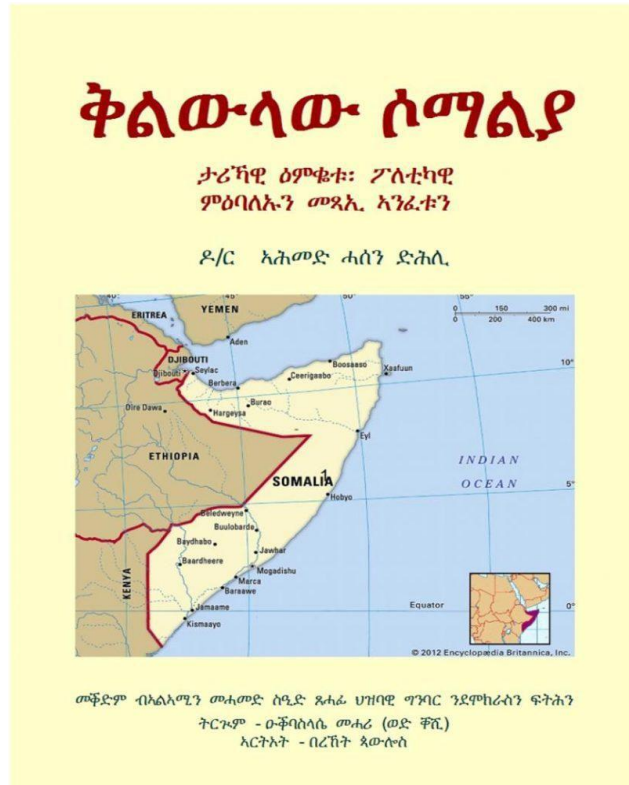

መጽሐፍ ብዛዕባ
ቅልውላው ሶማሊያን ውድብ ሕቡራት ሃገራትን
ባልላይ ክፋል

ብልጭታ ተስፋ ኣብ መሽጎራጉር ቅልውላው ሶማሊያ

ምዕባለ ፍጻመታት ሶማሊያን ውጽኢቱን

ስርዓት ፕረዚደንት ሶማሊያ ዝነበረ መሓመድ ስያድ ባረ ብ26 ጥሪ 1991 ድሕሪ ምውዳቕ፡ ሶማሊያ ሰላም፡ ጸጥታን ርግኣትን ኣስተማቂራ ኣይትፈልጥን ጥራይ ዘይኮነ፡ ግዳይ ናይ'ቲ ኣብ ልብን መንፈስን ሶማላዊ ሃገራዊ መንነት ኩናቱ ዝሸኸለ ቀቢላውን እንዳውን ቊርቊሳት'ያ ኮይና። እዚ ድማ ነቶም ሃገራዊ ደስፕሊን፡ ፖለቲካዊ ቕይድን መንፈሳውን ኣእምራውን ስነ ምግባርን ዘይብሎም፡ ንተራ ንጹሃት ዜጋታት ዘሳቕዩ “ብኣብጋዛት” ዚፍለጡ፡ ብህርፋን ስልጣን ዝዓወሩ፡ ብዘይካ ንገዛእ ርእሶም ንኻልእ ዘይውክሉ፡ ዕሸላውያን ወተሃደራውያን ምንቅስቓሳት ንኺራብሉ ዕድል ከፊቱ።

ኣብ ሶማሊያ ዝተኸሰተ ፖለቲካዊ ሃዋህው፡ ኣስላማዊ ፖለቲካውን ወተሃደራውን ምንቅስቓስ ንክቕልቀል ጥጡሕ ባይታ ፈጠሩ። ካብ ማእከል እዚ ምንቅስቓስዚ

“አስላማዊ መጋበአያታት” ንመጀመርታ እዋን ከም ፖለቲካዊ ሓይሊ ህላውኡ ተጋሂዱ። ነዚ ሓይል’ዚ ዘቐሙ ጉጅለታት፡ ኣብ ምጅማር ምውህሃዶም ኣብ ነንሓድሕዶም ጥምረት ኣይነበሮምን። ብ1994 ንጥፈታቶም ንኸወሃህዱ እኳ እንተ ፈተኑ ክቐንዖም ኣይከኣሉን። እንተኾነ ብ2006 ንግባባውያን፡ ጽገናውያንን ጥሩፋት ጅሃዳውያንን ሓይልታት ዝሓቑፉ ዓሰርተው ሓደ ጉጅለታት “ኪዳን አስላማዊ መጋበአያታት” ክቐሙ በቐዖም። እዚ ጥምረት’ዚ ኣብ መቐደሾን ከባቢኣን ጸጥታን ምርግጋእን ከስፍን ክኢሉ፡ ንቐቢላውን ዓሌታውን ኣረኣእያ ብምንጻግ ድማ አስላማዊ ሕግታት ከተግብር ጀሚሩ። ብኸምዚ ኣገባብ ድማ ካብ ነጋዶን ነበርቲ መቐደሾን ከባቢኣን ጸግዕን ኩሉ መዳያዊ ሓገዝን ክረክብ ክኢሉ።

ምስ አስላማዊ መጋበአያታት ምትእስሳር ዝነበረን ወተሃደራውያን ኣሃዱታት ምስ ኣበጋዛት ቀጥታዊ ረጽሚ ካብ ምግባር ይቐጠባ ነይረን። እንተኾነ ሰሚረን ኣብ ሓደ ምስ ተጠርነፋ፡ ኣንጻር ሚሊሻታት ኣበጋዛት ኣብ ውሽጢ ኸተማታት ብርቱዕን ደማውን ኩናት ከካይዳ ጀሚረን። ኣብ መንጎ ሓይልታት “ኪዳን አስላማዊ መጋበአያታትን” ሚሊሻታት “ኣበጋዛትን” ንኣርባዕተ ኣዋርሕ ዝቐጸለን ዝተፈላለዩ ከበድቲ ረሻሻትን ፈኩስቲ ኣጽዋርን ዝተጠቐምሉ ደማዊ ውግእ ኣብ ጎደናታት መቐደሾን ከባቢኣን ተኻይዱ። ኣብቲ ደማዊ ውግእ ንጹሃት ሶማላውያን ዜጋታት ግዳይ ኮይኖም። ከም ውጽኢቱ ድማ ኣሃዱታት “ኪዳን አስላማዊ መጋበአያታት” ብ6 ሰኔ 2006 ንመቐደሾ ብምቑጽጻር ንዝሃደሙ ፋሉላት “ኣበጋዛት” ክሳብ’ታ ካብ ሰሚን መቐደሾ 90 ኪሎ ሜተር ርሒቑ፡ ኣብ ዞባ ማእከላይ ሸበለ እትርከብ ከተማ ጀውሃር ብምስዓብ ስዕረት ከሰክምዎም እንከለዉ፡ ገሊኦም ኢዶም ሂቦም፡ ገለ ድማ ናብ ኢትዮጵያን ናብተን ኣብ ገማግም ሶማልያ ኣብ ህንዳዊ ውቕያኖስ ዝነበራ መራኽብ ኩናት ኣመሪካን ሃዲሞም።

ኣብ ውሽጢ ከምዚ ዝኣመሰለ ኹነታት፡ ንሶማልያ ብሓፈሻ፡ ብፍላይ ድማ ንመቐደሾ ንዓሰርተ ዓመትን ፈረቓን ኣብ ታኽላ ፍንወነት ዝሸመሙን፡ ንምእንቲ ምቕታል፡ ቅትለት፡ ዓመጽ፡ ጭውያ፡ ዝምታ ንብረት ዜጋታትን ምዕናው ቑጠባ ሶማልያን ዝፈጸሙን፡ እናተበራረዩ ንዝዓነወ ኣህጉራዊ ማዕርፎ ነፈርትን ወደባት መቐደሾ፡ መርካን ኪስማዮን ካልኣትን ዝተቐጸጸሩን ሚሊሻታት ኣበጋዛት ሜዳ ዕንደራ ምጻና ዘገርም ኣይነበረን።

ህድማን ምንብርካኸን “አበጋዛት”

አብ መጀመርታ ምምሕዳር ፕረዚደንት አመሪካ፡ ጆርጅ ዳብልዩ ቡሽ ብ18 የካቲት 2006፡ ንገሉ እዋናት አብ ትሕቲ ጽላል “ኪዳን ምርግጋጽ ሰላምን ምምካት ግብረ ሽበራን” ብዚብል ስም ዚፍለጥ “ንአበጋዛት” ወዲቡ ምሕጋዙ ዘደንጹ ጉዳይ’ዩ ነይሩ። እቲ ኪዳን አብቲ ተለዋዋጢ ኹነታት ሶማልያ ውጥን ከይተቐየረ እንከሎ፡ ነቲ ዋሺንተንን አዲስ አበባን አብ ዞባ ፑንት ላንድ ከም መራሒ አበጋዛት ዚርእይኦ ዝነበራ ኮሎኔል ዓብዱላሂ ዩሱፍ ብዚምራሕ ገለ አባላት ሚኒስትራት ዚርከብዎ መሰጋገሪ ፈደራዊ መንግስቲ አቆማ። ገለ ካብቶም አበጋዛት ዝነበሩ አረአኢያኦም ናብ ቅኑዕ መአዝን ቅድሚ ምልዋጦም፡ አብ ውጥን አመሪካን ኢትዮጵያን ዝወደቐ ሚኒስትራት፡ ሚኒስትር ሃገራዊ ድሕነት፡ መሓመድ ጊናር አፍራሕ፡ ሚኒስትር ንግዲ፡ ሙሳ ሶዲ የልሐ፡ ሚኒስትር ሃይማኖታዊ ጉዳያት፡ ዑመር ማሕሙድ መሓመድ፡ ሚኒስትር ስልጠናን ምልመላን ሚሊሻታት፡ ቦትን ዒሳ ዓለንን፡ ሚኒስትር ልምዓትን ዳግመ ህንጻን፡ ባሪ አደን ሼርን እዮም።

እቲ ናይ ብሓቂ ዘገርም ጉዳይ ከኣ፡ ምምሕዳር አመሪካ ስትራቴጂኡ አብ ዞባ ቐርኒ አፍሪቃ ብሓፈሻ፡ ብፍላይ ድማ አብ ሶማልያ “ግብረ ሽበራ ንምምካት ዝዓለመ’ዩ፡” ብምባል ብስቲር አገባብ ጥራሕ ዘይኮነ ብቐጥታ ምስቶም አብ ትሕቲ ጽላል “ኪዳን ምርግጋጽ ሰላምን ምምካት ግብረ ሽበራን” ዝተጠርነፉ “አበጋዛት” ደው ከም ዚብልን ከም ዚሕግዞምን ምግላጹ እዩ። ስለ’ዚ ድማ ዋሺንተን ነቶም አብ ሶማልያ ውሑስ መዕቁቢ ረኺቦም አለዉ ዚብሎም “ባእታታት ግብረ ሽበራ” ንምህራም “ንአበጋዛት” ኪጥቀመሎም ዘሰክፎ አይኮነን።

ብሓጺሩ ፖሊሲ አመሪካ ቅድምን ድሕርን ዝሓል ኩናት አብቲ “ ውጽኢት’ዩ ንአገባብ ቅኑዕነቱ ዘረጋግጽ፡” ዚብል ማኪያሽላዊ ፍልስፍና’ዩ ዚምርኡስ። ስለ’ዚ እቲ ጠንቂ እንተ ደኣ ተፈሊጡ ዘገርም አይኮነን። አብ ሳልሳይ ክፋል ናይ’ዚ መጽናዕት’ዚ እቲ ጉዳይ አዝዩ ዝተሓላለኸን ዝተጠናነን እምበር፡ ከምቲ ገለ ወገናት ዚግምትዎ ከም ዘይኮነ ኪበርህዮ። እዚ ድማ ብድሕርቲ አመሪካ “ምምካት ግብረ ሽበራ” እትብሎ ምስሉይ ጭርሐ፡ ካልእ ሕቡእ ዕላማ ከም ዘሎ ዘረድእ’ዩ።

ሚሊሻታት “አበጋዛት” ንምምሕዳር አመሪካን ናይ ውልቁ አጀንዳ ንምትግባርን ንፖሊሲ አመሪካ አብ ዞባ ቐርኒ አፍሪቃ ብሓፈሻ፡ ብፍላይ ድማ አብ ሶማልያ

ንምርግጋጽን ኣብ ሜዳ ሶማልያ ከም ድላዩ ዚዕንድር መንግስቲ ኢትዮጵያን ምሕጋዞምን ዘገርም ኣይኮነን። እዚ ፍጻሜዚ ኣብ ዚስዕብ ክፋል ዝያዳ ኪበርህዮ። ኣበጋዛትን ሚሊሻታቶምን ፋሕ ብትን ኣትዮዎም ኢዶም ሂቦም። ሓይልታት “ኣስላማዊ መጋበኣያታት” ምንም’ኳ ኣህጉራዊ ሓገዝ እንተ ተነፍገን ኪዕወታ ክኢለን’የን።

መብዛሕትኦም ሚሊሻታት “ኪዳን ምርግጋጽ ሰላምን ምምካት ግብረ ሽበራን” ኣጽዋሮም “ንኪዳን ኣስላማዊ መጋበኣያታት” ኣስተሊሞም። ንኣብነት ሚሊሻታት ሚኒስትር ንግዲ፡ መሳ ሶዲ የልሐ ብ15 ሓምለ 2006 ብርክት ዝበለ መዳፍዕ፡ ቢኤማት፡ ዝተፈላለዩ ሚሳይላትን፡ “ተክኒኮ” ተባሂለን ዚጽወዓ ዓሰርተታት ኣጽዋር ዝዓጠቓ ማካይንን ከም ዘረከቡ ኣብ ለንደን እትሕተም ጋዜጣ “ኣሽርቕ ኣልኣውሰጥ” ኣብ ናይ 16 ሓምለ 2006 ሕታማ ሓቢራ።

መርገጺ “ኪዳን ኣስላማዊ መጋበኣያታት” ኣብ ልዕሊ ዋሺንተን

ምምሕዳር ኣመሪካ “ንኣስላማዊ መጋበኣያታት” ስዓቢ “ውድብ ኣልቓዒዳ” ግብረ ሽበራዊ ምንቅስቓስ’ዩ እናበለ’ዩ ዚኸሶ ነይሩ። ብኣንጻሩ ኣስላማዊ መጋበኣያታት ኣብ ልዕሊ ኣመሪካ እዚ ዚስዕብ መርገጺ ነይርዎ።

ቀዳማይ፡ ብፕረዚደንት ጆርጅ ዳብሊው ቡሽ፡ ዚምራሕ ምምሕዳር ኣመሪካ ንዚያጥሩፋት ኣስላማውያን ጉጅለታት ግብረ ሽበራ ምምካት ብዚብል ምስምስ ዒላማ ከም ዚገብርዎ፡

ካልኣይ፡ ብኣንጻር’ቲ ኣመሪካ እትብሎ፡ “ኣልቓዒዳ” ከም ውድብ ይኹን ከም ውልቀ ሰባት ኣብ ሶማልያ ከም ዘዩልቦ፡

ሳልሳይ፡ ምምሕዳር ኣመሪካ ኣብ ውሽጣዊ ጉዳይ ሶማልያ ኢዱ ንምእታው፡ ኣብ’ቲ መንግስቲ ኢትዮጵያ ኣብ ሶማልያ ግብረ ሽበራ ንምምካት ብምባል ከም ምጉት እተቐርቦ ናይ ሓሶት ተደጋጋሚ ጸለመ ከም ዚምርኩስ፡

ፊብዓይ፡ ኣመሪካውያን ኣብ ሶማልያ፡ ኣብ ኩሉ መዳያት ብሕልፊ ድማ ኣብ ፖለቲካውን ቍጠባውን መዳያት ይዋግኡ ከም ዘለዉ፡ ነፈርቲ ኩናቶም ለይትን መዓልትን ኣብ ክሊ ኣየር ሶማልያ ከም ዚዝንብያ፡ መራኽብ ኩናቶምውን ንሶማልያ ከቢበናኣ ከም ዘለዋ፡ ሶማላውያን ኪሰግዱሎም ከም ዚደልዩ፡ እዚ ከቶ ዚሕሰብ ከም ዘይኮነ፡

ሐሙሻይቲ ኩናት አመሪካ አንጻር ግብረ ሽበራ ሐቀኛ “ቅኑዕ” ኩናት ከም ዘይኮነ፡ ምምሕዳር አመሪካ ግብረ ሽበራ ዚብል ስም፡ ምስ ግብረ ሽበራ ምትእስሳር ኣብ ዘይብሉ ጉዳይ ንዝኾነ ዘይደልዮ ውልቀ ሰብ ወይ ጉጅለ ንምጥቃዕ ዚጥቀመሉ ስያመ ከም ዝኾነ፡

ሓድ ሕዳዊ አፍልጦ ኣብ መንጎ መጋበአያታትን መሰጋገሪ ፈደራዊ መንግስትን

“ኪዳን ኣስላማዊ መጋበአያታት” ኣብ ልዕሊ ብምምሕዳር አመሪካን መንግስቲ ኢትዮጵያን ዚሕገዙን ኣብ ትሕቲ ጽላል ኪዳን ምርግጋጽ ሰላምን ምምካት ግብረ ሽበራን ዝተጠርነፉን ኣበጋዛት ድሕሪ ምዕዋቱ፡ መሰጋገሪ ፈደራዊ መንግስቲ ብጽልዋን ተራን ናይቲ ኣብ ሶማሊያ መደርግቲ ዘይርከቦ ሰፊሕ ህዝባዊ ደገፍ ዝረኸበ ኣስላማዊ መጋበአያታት ኣመና ሰጊኡ። ኣብ መቐድሾ ጥራይ ዘይኮነ ኣብ ምልእቲ ሶማሊያ ከም ሓደገኛን ብርቱዕ ተወዳዳርን ርእይዎ።

ስግኣት ዋሺንተንን ኣዲስ ኣበባንውን ኣብ ዞባ ቐርኒ ኣፍሪቃ ንዘሎ ካርታ ኪልውጥ፡ ንናይ አመሪካን ኢትዮጵያን ስትራቴጂ ኣብ ሶማሊያ ከፍሽልን ንዝጸንሐ ሓይሊ ሚዛን ዚልውጥን ንሓይሊ ሚዛን ካብ መሰረቱ ዘፍርስን ንናይ አመሪካን ኢትዮጵያን ስትራቴጂ ዘፍሽልን ናጻ ሃገራዊ መንግስቲ ኣብ ሶማሊያ ከይመጽእ ካብ ዚብል እዩ።

ቀዳማይ ርክብ ኣብ መንጎ “ኪዳን ኣስላማዊ መጋበአያታትን” “መሰጋገሪ ፈደራዊ መንግስትን” ብ22 ሰኔ 2006 ብኣላይነት ሱዳንን ማሕበር ሃገራት ኣዕራብን ኣብ ካርቱም ተኻይዱ። እዚ ድማ “መጋበአያታት” ኣብቲ ብቐጻሊ ዚንቀሳቐስን ቀልጢፉ ዚለዋወጥን ሃንደበት ዝመልኦን ዝተሓላለኸ ሓይሊ ሚዛን ሶማሊያ ኪሰገር ዘይከኣል ፍጻመ ምስ ኮነ እዩ። ድሕሪ ጠቓሚ ክትዕን ምምይያጣትን ከኣ ክልቲኦም ወገናት ኣብዞም ዚሰዕቡ ቐንዲ ነጥቢታት ተሰማሚዖም፦

- 1-ሓድሕዳዊ ምትእምማን ኣብ መንጎ ክልቲኦም ወገናት፡
- 2-ሓደ ወገን ኣንጻርቲ ካልእ ሓይሊ ከይጥቀም፡
- 3-ኣብ ነንሓድሕዶም ዜናዊ ዘመተ ካብ ምክያድ ኪቕጠቡ፡
- 4-ብዘይቐድመ ኹነት ቀጥታዊ ዘተ ኪጅምሩ፡
- 5-ገበነኛታት ኩናት ኣብ ፍትሒ ኪቐርቡ፡
- 6-ክልቲኦም ወገናት ሓድነት ህዝብን መሬትን ሶማሊያ ከረጋግጹ፡

እዚ ስምምዕኪ “ኪዳን ኣስላማዊ መጋበኢያታት” ብሓደ ወገን ኣህጉራዊ ተፈላጥነት ከውህቦ እንከሎ፡ በቲ ኻልእ መዳይ ድማ ኣብ መጻኢ እዋን ነቲ ዝተሓላለኸ ሽግራት ሶማልያ ንምፍታሕ ምስኡ ምውሳኔ ዘድሊ ሓይሊ ምጻኑ ዘረጋገጸሉዩ ነይሩ። ክልቲኦም ወገናት ኣብዞም ዚሰዕቡ ሰለስተ መሰረታውያን ጉዳያት ኣይተሰማምዑን።

1-ምትእትታው ኣህጉራዊ ሓይሊ ኣብ ሶማልያ ምንጻግ፡

“ፈደራዊ መንግስቲ” ኣብ ሶማልያ ጸጥታ፡ ሰላምን ርግኣትን ንምስፋን ዚሕግዝ ኣህጉራዊ ሓይሊ ኪመጽእ ኣብ ዝሓተሉ ዝነበረ እዋን፡ “ኪዳን ኣስላማዊ መጋበኢያታት” ኣህጉራዊ ሓይሊ “ኣበጋዛት” ድላዮም እናፈጸሙ ህውከት፡ ራዕድን ሽበራን ኣብ ዚፈጥርሉ ዝነበሩ እዋን፡ ኣብ ሶማልያ ኪኣቱ ይግባእ ከም ዝነበረ፡ ጸጥታን ሰላምን ኣብ ዝተረጋገጸሉ፡ ሉኣላውነትን ሰላምን ኣብ ዝሰፈነሉ ግዜ ምእታው፡ ኣብ ሶማልያ ውድዓዊ ምኽንያት ከም ዘይብሉ ገሊጹ። “ኣስላማዊ መጋበኢያታት” ኪኖዚ ሓሊፉ ኣህጉራዊ ሓይሊ እንተ መጺኡ ዝያዳ ሽግር ኪፈጥርዩ፡ ብምባል ብትሪ ተቐቐሙ።

2-ናብ ሶማልያ ኣጽዋርን ወተሃደራዊ ንብረትን ከይኣቱ ዚእግድ፡ ብ23 ጥሪ 1992 ዝሓለፈ ውሳኔ ኣህጉራዊ ባይቶ ጸጥታ ቊጽሪ 733 ብዚምልከት፡

“መሰጋገሪ ፈደራዊ መንግስቲ” ነቲ ዝተዳኸመ ወተሃደራዊ ዓቕሙ ንምሕያል፡ ኣብ ቀዳማይ መድረኽ ኣብ ደቡባዊ ኸፋል እታ ሃገር ጽልዋኡ ንምስፋን ቅድሚ ምብጋሱ፡ ንህላውኡ ዘስግእ ሓይሊ ብትብዓት ንምምካት፡ ኣጽዋር ብወግዒ ንምርካብ ዕድገ ኣጽዋር ዚእግድ ውሳኔ ባይቶ ጸጥታ ኪለዓል ይጽዕር ነይሩ። ብኣንጻሩ “ኪዳን ኣስላማዊ መጋበኢያታት” ብጸላእቲ ህዝቢ ሶማልያን፡ ሃገራዊ ሶማላዊ ፕሮግራምን፡ ተጻባእቲ ምቕም ሓንቲ ስምርቲ ሃገረ ሶማልያን፡ ሶማልያ ብዝተፈላለየ ኣዕናዊ ኣጽዋር ምእንቲ ኸይተዕለቕልቕ፡ ውሳኔ ባይቶ ጸጥታ ከም ዘሎዎ ኪጸንሕዩ ዚሓትት ነይሩ።

3-“ኣስላማዊ መጋበኢያታት” ኣብ ኣገደስቲ ኣካላት መንግስቲ ከም ዝዋስኡ ንምግባር፡ ኣብ ኣቀዋውማኡ ዳግመ ግምት ኣብ ምግባር ኣይተሰማምዑን።

መለለይታታት ተጻባእቲ ወገናት

ኣብ መንጎ “መሰጋገሪ ፈደራዊ መንግስትን” “ኪዳን ኣስላማዊ መጋበኢያታትን” ዝነበረ ናይ ሓባር ረቕሒ ኣዝዩ ድሩት ነይሩ። ስለዚ ኸኣዮም ሶማላውያን ተመራመርትን ብዙሓት ካልኣትን ኣብ መንጎ ኸልቲኦም ወገናት ዚብጸሕ ስምምዕ ነዊሕ ኪቕጽል ከም ዘይክእል ዝገለጹ። እቲ ዝተበጸሐ ስምምዕ፡ ነቲ

ዝተደልየ ግዜ ጥራይ ዘገልግል ሚላዊ ስምምዕ ነይሩ። እዚ ድማ ውሽጣዊ ኩነታቶም ንምምዕርራይ፡ ወይ እንተ ጸቢቕ ድማ ህዝቢ ሶማልያ ኣብተን ዘለዎ ፖለቲካውያን ሓይልታት ናይ መጨረሻታ ድምጹ ዘስምዓሉ ሃገራዊ ምርጫ ንምውዳብ ነይሩ። እንተኾነ ፖለቲካዊ፡ ወተሃደራዊ፡ ጸጥታዊ፡ ማሕበራዊ፡ ቊጠባውን ካልእን ኩነታትን ሶማልያ ዘይምቹእ ስለ ዝነበረ፡ ኣብ ምልእቲ ሶማልያ ብሓፈሻ፡ ብፍላይ ድማ ኣብ ሶማሊላንድን ፑንትላንድን ቅኑዕ ሃገራዊ ምርጫ ምውዳብ ዚከኣል ኣይነበረን። ኣብዚ ምዕራፍዚ ኪትኩረሉ ዚድለ ብዛዕባ ኣብ መንጎ “ኣስላማዊ መጋበኣያታትን” “መንግስትን” ዘሎ ቐንዲ መፈላለዪ ነጥብታት እዩ። እዞም ነጥብታት እዚኣቶም ድማ፦

1-“መሰጋገሪ ፈደራዊ መንግስቲ” ኣብ ወርሒ ሕዳር 2004 ኣብ ናይሮቢ ኣብ ዝተኻየደ ነዊሕ ክትዕዩ ቆይሙ። “ኪዳን ኣስላማዊ መጋበኣያታት” ግን ኣብ ውሽጢ ሶማልያዮ ተመስሪቱ። እዚ ጉዳይዚ ወሳኒ’ኳ እንተ ዘይኮነ፡ ዓቢ ኣገዳስነትን ትርጉምን ነይርዎ።

2-ኣቃውማ “መሰጋገሪ ፈደራዊ መንግስቲ” ኣብ ሶማላዊ ቐቢላዊ ሰረት ዝተመርኩሰ ነይሩ። ንኣብነት ፕረዚደንት መንግስቲ ሶማልያ ኮሎኔል ዓብዱላሂ ዩሱፍ፡ ካብ ቀቢላ መጀረቲን -ዳርድ- ኪኸውን እንከሎ፡ ኣቦ መንበር ሚኒስተራት፡ ዓቢ መሓመድ ጄዲ፡ ካብ ቀቢላ ሃውዮ ነይሩ። ካልኣት ሚኒስተራት እውን ብተመሳሳሊ ኣገባብ ዝተሓርዩ ነይሮም። ኣብ ፖለቲካዊ መድረኽ ሶማልያ እንዳውን ቀቢላውን ኪዳናት ብኸምቲ ዝተጋህዶ ቕልጣፊ ይዳኸም ከም ዘሎ ምግንዛብ ይከኣል። እዚ ግሁድ ኩነት ኣብ ልዕሊኡም እምነት ምሕዳር ከም ዘይከኣል ዚሕብርዮ። ብኣንጻሩ “መጋበኣያታት” ከምቲ ስሙ ዚሕብሮ ድሕርቲ ስርዓት ጀነራል ስያድ ባረ ብ26 ጥሪ 1991 ምፍራሱ፡ ሶማልያ ኣብ ሕንፍሽፍሽ ዝኣተወትሉ ንሓሙሽተ ዓመት “ብኣበጋዛት” ዝተፈጥረ ፖለቲካዊ፡ ማሕበራውን ቊጠባውን ፍኑውነት ኣብ ዝነበረሉ እዋን፡ ኣብ መንጎ ኣብያተ ፍርዲ ብዝተፈጥረ ኪዳን ዝቐመ ነይሩ። እንተኾነ “መጋበኣያታት” ስሙም ኣረኣኢ ዝነበሮ ኣይኮነን። መራሕቱ ሼኽ ሓሰን ጣህር ዕዌስ፡ ኣቦ መንበር ቤት ምክሪ ባይቶ “ኣስላማዊ መጋበኣያታት” ኣቦ መንበር ሚኒስተራት፡ ሼኽ ሸሪፍ ሼኽ ኣሕመድን ኣብ ኣፈታትሓ ገለ ንኣሸቱ መዓልታዊ ጉዳያት ፍልልያት ነይርዎም። ይኹንምበር ኣብ መንጎ ዝተፈላለዩ “መጋበኣያታት” ሶማልያ ውህደትን ስኒትን ንምፍጣር ይሰርሑ ነይሮም። ኣብ ንኣሸቱ ጉዳያትን ፍጻመታትን ፍልልያት ኪረኣ ዘሰክፍኳ እንተ ዘይነበረ፡ ኣብ እምነት ሱፊ፡

ውሃብያ፡ ጅሃድያ ወዘተ. . . እንተ ተመርኩሱ ግን ዝኸፍአን ዝተሓላለኸንዩ ዚኸውን።

1-“መሰጋገሪ ፈደራዊ መንግስቲ” ሰፊሕ ኣህጉራዊ ተፈላጥነትን ኣዝዩ ውሱን ህዝባዊ ደገፍን ኪረክብ እንከሎ፡ ብኣንጻሩ “ኪዳን ኣስላማዊ መጋበኣያታት” ዓቢ ህዝባዊ ደገፍን ኣዝዩ ድሩት ኣህጉራዊ ተፈላጥነትን ነይርዎ።

2-“መሰጋገሪ ፈደራዊ መንግስቲ” ፈርካሽ ወተሃደራዊ ክንፊ፡ ልሕሉሕ ውዳባን ዲስፕሊንን ዝነበሮ ኪኸውን እንከሎ፡ “ኣስላማዊ መጋበኣያታት” ኣያልን ዱልዱልን ውዳባን ዲስፕሊንን ነይርዎ። ኣብ ርእሲኪ ካብ ኣይልታት “መንግስቲ” እውን ምድንጋጽ ይረክብ ነይሩ። ናይ’ዚ ኣብነት ብ19 ኣምሊ 2006 150 ኣባላት ሰራዊት ናይ’ቲ ካብ ባይደዋ 35 ኪሎ ሜተር ርሒቓ እትርከብ ከተማ ቡርሃካባ ዚርከቡ ዝነበሩ ወተሃደራት መንግስቲ፡ ናብ ኣይልታት “መጋበኣያታት” ተጸንቢሮም።

3-ህላወ “መሰጋገሪ ፈደራዊ መንግስቲ” ካብ መቓድሾ ብወገን ደቡባዊ ምዕራብ 244 ኪሎ ሜተር ርሒቓ እትርከብ ርእሲ ኸተማ ዞባ በይ፡ ባይደዋ ዝተደረተ ኪኸውን እንከሎ፡ “ኪዳን ኣይልታት መጋበኣያታት” ኣብታ ቐንዲ መበገሲቱ መቓድሾ ጥራሕ ዘይኮነ፡ ጽልዋኡ ክሳብታ ካብ ሞቓድሾ ንወገን ሰሜን 90 ኪሎ ሜተር ርሒቓ እትርከብ ከተማ ጀውሃር፡ ብወገን ሰሜናዊ ምዕራብ ሞቓድሾ 250 ርሒቓ ዘላ ከተማ ባይደዋን፡ ኣብ ዶብ ኢትዮጵያ ዘላ፡ ካብ ሞቓድሾ 340 ኪሎ ሜተር ርሒቓ እትርከብ ከተማ በለድወይን ጽልዋ ነይርዎ። “ኣስላማዊ መጋበኣያታት” ኣብ ኩለን ዞባታት ሰሜናዊ ወገን እውን ህላወ ከም ዘሎዎ ዝተፈላለዩ ዜናዊ ምንጫታት ይሕብሩ።

ምፍርራሕ ኢትዮጵያ ኣብ ሶማልያ ንምእታው

ባርዕ “ኣስላማዊ መጋበኣያታት” ኣብ ምሉእ ሕብረተ ሰብ ሶማልያ ምስ ለሓመ፡ ስርዓት ኢትዮጵያ ብቓል ቀዳማይ ሚኒስትሩ፡ መለስ ዜናዊ “ኢትዮጵያ ነብሳ ክትከላኸል መሰል ኣሎዎ።” ዚብል ዝነበረ፡ ሓሳቡ ካብ መሰረቱ ብምልዋጥ፡ ነብሱ ንምክልኻል ዘይኮነስ፡ “መሰጋገሪ ፈደራዊ መንግስቲ” ብኣይልታት “ኪዳን ኣስላማዊ መጋበኣያታት” ወተሃደራዊ መጥቃዕቲ እንተ ደኣ ኣጋጢምዎ፡ ንምሕላው ኣብ ውሽጣዊ ጉዳይ ሶማልያ ብቐጥታ ኸኢኡ ምጻኑ ገለጹ። ሚኒስትር ዜና ኢትዮጵያ፡ ብርሃኑ ሃይሉ ብ19 ኣምሊ 2006 ንኣገልግሎት ዜና ኣሶሽይትድ ፕረስ ኣብ ዝሃቦ መግለጺ፡ “ንዶብናን መንግስቲ ሶማልያን

ክንከላኸል መሰል አሎና፡ ክንድምስሶም ከአ ኢና፡” ብምባል ገሊጹ።
ብመሰረት፣ ብ19 ሓምለ 2006 ንአገልግሎት ዜና ካናዳ ዝሓበሮ ድማ፡
“ኢትዮጵያ ንሶማሊያ ንምውራርን ንሓይልታት አስላማዊ መጋበኣያታት
ንምድምሳስን” ተዳልያ ከም ዝነበረት ምርጻጽ ይከኣል።

አብዚ ብህጹጽ ዚለዓል ሕቶ እምበኣር፡ ኢትዮጵያ ናይ ብሓቂ ካብ ሶማሊያ
እንታይ’ያ እትደሊ? ኢትዮጵያ ናታ ፍሉይ አጀንዳ አሎዋ ድዩ ወይስ አብ ዞባ
ቐርኒ አፍሪቃ አገልጋሊት ፖሊሲ ምምሕዳር አመሪካ’ያ? ንዋሺንተን
ተማእዛዝነታን አገልግሎታን ንምርግጋጽ፡ ብዕድል ህዝብታት ናይ’ዛ አካል ክፍለ
ዓለም አፍሪቃ ዝኾነት ሃገር፡ ውዲታዊ ተራ ክትጸወት ጸኒሓ። ነዚ ውዲታዊ
ተራ ኪፍጽም ዝጸንሐ ድማ እዚ አብ ኢትዮጵያ ብሓውን ዓረርን ኪገዝእ ዝጸንሐ
ወያኔ እዩ።